

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M.**, bývajúceho v B., proti žalovanej **JUDr. M., sudkyni Krajského v Bratislave, Záhradnícka 10, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10 C 263/2007, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2008 sp. zn. 8 Co 86/2008 a dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 306/08, takto

r o z h o d o l :

1. Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2009 sp. zn. 3Co 306/08 **o d m i e t a .**

2. Konanie o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. mája 2008 sp. zn. 8Co 86/2008 **z a s t a v u j e .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II (súd prvého stupňa) uznesením z 20. februára 2008 č. k. 10 C 263/2007 – 47 konanie o žalobe žalobcu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zastavil. Rozhodol tak podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, nakoľko žalobca ani po výzve súdu nesplnil poplatkovú povinnosť, ktorá mu vznikla podaním žaloby.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) uznesením zo 16. mája 2008 sp. zn. 8 Co 86/2008 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania potvrdil

(§ 219 O.s.p.), majúc za to, že rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je vecne správne; žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním z 27. augusta 2008 (č. I. 59 spisu), v ktorom zároveň požiadal o ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. d/ a f/ O.s.p. Poukazoval na to, že nemá žiaden príjem, je plne invalidný a nemá možnosť zárobku.

Okresný súd Bratislava II uznesením zo 4. novembra 2008 č. k. 10 C 263/2007 - 83 nevyhovел návrhu žalobcu na ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca - vzhľadom na svoj majetok a zistené finančné prostriedky v hodnote niekoľko miliónov slovenských korún - nespĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O.s.p.), splnenie ktorej podmienky je nevyhnutné na to, aby mal súd možnosť ustanoviť žalobcovi zástupcu z radov advokátov (§ 30 O.s.p.).

Na odvolanie žalobcu proti tomuto uzneseniu Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 306/08 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil s poukazom na jeho vecnú správnosť (§ 219 O.s.p.). Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav veci a že jeho právny záver je zákonom zodpovedajúci. Keďže majetkové pomery žalobcu neodôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, nie sú tak súčasne splnené všetky tri podmienky vyžadované pre ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov (nepostačuje splnenie len dvoch podmienok a to, že účastník požiadal o ustanovenie zástupcu a že ustanovenie zástupcu musí byť potrebné na ochranu záujmov účastníka, pokiaľ u účastníka nie je splnená aj podmienka, že spĺňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov).

Toto uznesenie odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním s dátumom 30. októbra 2009 (č. I. 104 - 105 spisu). Žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil. Na odôvodnenie svojho mimoriadneho opravného prostriedku poukázal na § 237 písm. d/ a f/ O.s.p. Zároveň tvrdil, že v konaní došlo aj k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie, a že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaná sa k dovolaniam nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podal včas účastník konania, skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby bolo možné preskúmať napadnuté rozhodnutia z hľadiska ich vecnej správnosti.

1. Z dôvodov, ktoré vyplývajú z potreby vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p.), bolo v prejednávanej veci potrebné posúdiť najskôr to, či je procesne prípustné **druhé dovolanie** žalobcu (t. j. dovolanie s dátumom 30. októbra 2009).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O.s.p. Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy, lebo nejde o uznesenie uvedené v § 239 ods. 1 písm. a/ a b/ prvá veta O.s.p., ale ani o potvrdzujúce uznesenie patriace do niektorej z kategórií potvrdzujúcich uznesení vymenovaných v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné, nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodiť z týchto ustanovení.

Dovolací súd preskúmal prípustnosť dovolania žalobcu aj z hľadísk uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., ktoré pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných v ňom vymenovaných procesných väd (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, nedostatok návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne osadeným súdom).

Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné subjektívne tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Žalobca netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až c/, e/ a g / O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Žalobcom tvrdený dovolací dôvod podľa § 237 písm. d/ O.s.p., t. j. že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, dovolací súd považuje za neopodstatnený (nenaplnený). Podľa obsahu dovolania je zjavné, že žalobca, ktorý odkazuje na rozhodovanie v iných právnych veciach – konkrétne na rozhodnutia sp. zn. 3 Co 360/05 z 22. septembra 2006 a sp. zn. 15 Co 556/2008 z 27. mája 2009, nenamieta ich identickosť, teda že u rozhodnutí v iných konaniach sa jedná o *tú istú právnu vec* (ako teraz). Pre netotožný predmet rozhodovania, prípadne aj okruh účastníkov konania o uvedenú vadu nemohlo ísť. Dovolateľ netvrdiaci danosť týchto aspektov identity (totožný predmet rozhodovania a aj totožní účastníci) ako nutných charakteristík k terajšej právnej veci, resp. konaniu /aby v dôsledku tejto zhody mohlo ísť o tú istú vec právoplatne rozhodnutú, resp. o tú istú vec, kde sa už prv začalo konanie/ namieta len to, že bol v určitých - ním uvedených dvoch - konaniach oslobodený od súdnych poplatkov (na rozdiel od terajšieho konania); takáto okolnosť však tvrdenú vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p. nezakladá.

So zreteľom na žalobcom tvrdený ďalší dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerá aj na otázku, či konanie nie je postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobca v dovolaní namietal, že odvolací súd mu pri rozhodovaní o žiadosti na ustanovenie zástupcu z radov advokátov odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký chybný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne

záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Pri posudzovaní dovolania žalobcu podľa obsahu je zrejmé, že podstatnou je v ňom námietka žalobcu, že odvolací súd nesprávne posúdil zistený skutkový stav a pri aplikácii ustanovenia § 30 O.s.p. dospel k nesprávne záveru o nesplnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Dovolateľ teda namietal, že týmto dovolaním napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. I keď je nesprávne právne posúdenie relevantný dovolací dôvod (porovnaj § 242 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), úspešne ho možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní. O tento prípad ale v danej veci nešlo. Keďže právnym posúdením veci súd neznemožňuje účastníkovi realizáciu žiadneho jeho procesného práva, nie je ani nesprávne právne posúdenie veci procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia.

V zmysle § 30 O.s.p. jednou z podmienok na vyhovie žiadosti účastníka o ustanovenie zástupcu z radov advokátov je existencia predpokladov pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je v zmysle § 138 ods. 1 O.s.p. potrebné, aby súčasne boli splnené dve kumulatívne podmienky, a to že: 1/ oslobodenie je odôvodnené pomermi žiadateľa a 2/ nejde o prípad svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Ak z týchto podmienok nie je splnená čo i len jedna, nemožno žiadosti účastníka o oslobodenie od súdnych poplatkov a teda ani žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov vyhovieť.

V danom prípade odvolací súd súhlasne so súdom prvého stupňa dospel k záveru o nesplnení podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov a teda ani žiadosti o ustanovenie zástupcu z radov advokátov, ktoré by bolo odôvodnené pomermi žiadateľa (žalobcu). Žalobca podľa oboch nižších súdov totiž so zreteľom na svoje majetkové pomery nespĺňa predpoklady

pre oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O.s.p.). Dovolateľom uvádzané skutkové okolnosti v ničom nepotvrdzujú, že by procesným postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi znemožnená realizácia niektorého z jeho procesných oprávnení. Postup odvolacieho súdu bol v súlade so zákonom a nemal za následok odňatie možnosti žalobcu pred súdom konať. Za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať samotné rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti žalobcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Ustanovenie zástupcu z radov advokátov je v občianskom súdnom konaní viazané na určité podmienky (porovnaj už v predošlom texte odôvodnenia uvedené ich vymedzenie), ktoré však v prípade žalobcu v celosti splnené neboli.

Skutočnosť, že by konanie bolo prípadne postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

Keďže v danom prípade procesná prípustnosť (v poradí druhého) dovolania žalobcu (dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu z 28. septembra 2009 sp. zn. 3 Co 306/08) nevyplýva ani z § 239 a ani z § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol tento opravný prostriedok dovolateľa ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu odvolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

2. Pokiaľ ide o **prvé dovolanie** žalobcu (t.j. dovolanie z 27. augusta 2008), dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p. musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Toto ustanovenie zakotvuje osobitnú podmienku odvolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa.

Žalobca v dovolacom konaní nepreukázal, že má právnické vzdelanie (a že teda v dovolacom konaní nemusí byť zastúpený advokátom). Bol oboznámený s rozhodnutiami súdov oboch nižších stupňov o tom, že sa mu neustanovuje zástupca z radov advokátov. Napriek tomu však do spisu nezaložil požadovanú, advokátovi udelenú plnú moc na jeho

zastupovanie v dovolacom konaní. V dôsledku toho zostal nedostatok osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 1 O.s.p.) konanie o dovolaní žalobcu z 27. augusta 2008 zastavil (§ 243c v spojení s § 241 ods. 1 a § 104 ods. 2 O.s.p.), pričom sa nemohol zaoberať procesnou prípustnosťou (ani dôvodnosťou) tohto dovolania.

Žalobca z procesného hľadiska zaviniť, že sa jeho (druhé) dovolanie muselo odmietnuť a konanie o jeho (prvom) dovolaní muselo zastaviť, a preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 146 ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2010

JUDr. Jana Bajánková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Hrčková Marta